

בס"ד. ש"פ מצורע, שבת הגדול, י"ב ניסן, ה'תשל"ג

(הנחה בלתי מוגה)

עבדים¹ היינו לפרעה במצרים², שזוהי התשובה על כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה הו' אלקינו אתכם³, שהיא שאלת בן חכם⁴, וכדמוכח מזה⁵ שמפרט את פרטי המצוות עדות וחוקים ומשפטים, ואינו אומר בכללות מה העבודה הזאת גו'. ונתבאר לעיל⁶ תוכן השאלה מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה הו' אלקינו אתכם, דכיון שהכוונה היא שיהי' אשר צוה גו', מלשון צוותא, היינו, לפעול צוותא וחיבור לבעל הרצון, הרי לכאורה צריך להיות ענין זה דוקא ע"י ענינים שלמעלה מרצונות פרטיים, ולמה נעשה זה ע"י עדות וחוקים ומשפטים. ועוד זאת, שהשאלה היא איך אפשר לפעול צוותא וחיבור ע"י עדות חוקים ומשפטים [דאפילו אם נתרץ מדוע הוצרך להיות באופן זה דוקא ולא באופן אחר, עדיין יוקשה איך אפשר להיות צוותא וחיבור ע"י עדות וחוקים ומשפטים], דהנה, עדות מורה שהאדם נמצא במעמד ומצב שצריך לעדות⁷, היינו, שאלקות הוא בהעלם והסתר אצלו, שהרי על דבר גלוי אין שייך ענין העדות, ואפילו על מילתא דעבידא לאגלויי⁸ לא הצריכה התורה עדות⁹, וכיון שהאדם זקוק לקיום המצוות באופן שצריכים עדות, ה"ז מורה שאלקות הוא אצלו בהעלם והסתר. וכן הוא בענין החוקים, מלשון חקיקה, שהוא ע"י השתדלות ויגיעה דוקא, היינו, שהאדם הוא במעמד ומצב שצריך ליגיעה כדי לפעול בעצמו הענין דקיום המצוות. וכן הוא בענין המשפטים, שהר"ע השכל, דאף שזהו שכל דקדושה, מ"מ, ידוע שבדרגת השכל קשה יותר לפעול ענין המס"ג, וכידוע המשל בזה¹⁰ מראש ורגל, שברגל קל יותר לפעול

(6) ד"ה כי ישאלך (לעיל ע' רנה ואילך).
 (7) בכ"ז ראה סה"מ ה'ש"ת שם (ע' 51).
 וראה גם לקו"ת פקודי ד, סע"א ואילך.
 (8) ר"ה כב, ב. ושי"ג.
 (9) כ"ה בלקו"ת פקודי שם. ובסה"מ ה'ש"ת שם: על מילתא דעבידא לאגלויי אין צריכים עדות גמורה.
 (10) סה"מ תרמ"ח ס"ע קפז ואילך. תרפ"ה ע' רסב ואילך. תש"ט ס"ע 119 ואילך. ועוד.

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו — ד"ה כי ישאלך בנך ד"א ניסן.
 (2) הגדה של פסח.
 (3) ואתחנן ו, כ.
 (4) הגש"פ. מירושלמי פסחים פ"י ה"ד.
 מכילתא (הובא בפרש"י) עה"פ בא יג, יד.
 (5) ד"ה ויקם עדות ביעקב ה'ש"ת (סה"מ ה'ש"ת ע' 53). וראה ד"ה כי ישאלך ה'ש"ת (סה"מ שם ע' 44).

ענין המס"ג מאשר בהראש. דהנה, כאשר האדם נמצא במצב ירוד, עד ששקוע בתאוות גשמיות ובעניני העולם, הרי קל יותר לבוא למס"ג, וייל ער האָט ניט מיט וואָס צו פאַרבייטן, משא"כ בשכל דקדושה, שהוא לבוש הראשון דשלשת הלבושים דנפש האלקית, האָט ער דאָך מיט וואָס צו פאַרבייטן, ובמילא קשה לו יותר לבוא לענין המס"ג. וכידוע¹¹ הביאור במש"ג במשה (שענינו שכל דקדושה), והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה¹², שזהו מפני שראה גודל המס"ג שבדור דעקבתא דמשיחא. ועז"נ¹³ כן בקודש חזיתך, הלואי בקודש חזיתך¹⁴, כיון שבדרגת משה שהו"ע החכמה ושכל דקדושה, קשה יותר לפעול ענין המס"ג. וכל זה מורה על שפלות המדריגה שבענין העדות והחוקים והמשפטים, וא"כ איך יכול לפעול עי"ז ענין הצוותא וחיבור, אשר צוה הוי' אלקינו אתכם. ועל זה באה התשובה, עבדים היינו כו', שהוא מלשון עורות עבודים¹⁵, כמשנת"ל בארוכה.

ב) אמנם עדיין צריך להבין איך שייך לומר הענין דעבדים היינו, מלשון עיבוד עורות, לגבי פרעה מלך מצרים, הרי הפירוש דעורות עבודים הוא שהעורות שייכים לאיש ישראל שמעבד אותם, משא"כ בעבדים היינו לפרעה במצרים, שהפירוש הפשוט בזה שבנ"י היו עבדים אצל פרעה מלך מצרים שהי' מושל בכיפה¹⁶, והי' מושל גם על בני"י, עד שויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך¹⁷, וא"כ איך אפשר לומר על זה הענין דעבדים מלשון עורות עבודים.

אך הענין הוא, דהנה¹⁸, פרעה הוא אותיות הערף¹⁹, שהוא ענין עורף דאריך אנפין, והוא ע"ד עולם התוהו שקדם לתיקון, שאין זה רק קדימה בזמן, אלא גם קדימה במעלה, שהאורות דתוהו הם אורות תקיפין, אורות גדולים, ולכן כשנפלו בשבירת הכלים נפלו למטה ביותר, לארץ מצרים, מלשון מיצרים וגבולים. וכידוע מ"ש בלקוטי תורה מהאריז"ל²⁰

(16) מכילתא בשלח יד, ה. זח"ב ו, א.
 (17) שמות א, יג.
 (18) ראה גם ד"ה ויקם עדות ביעקב הנ"ל פ"ד"ה (סה"מ היש"ת ע' 55 ואילך).
 (19) לקוטי תורה להאריז"ל פ' וישב ור"פ שמות. וראה תו"א וארא ביאור לד"ה לכן אמור לבנ"י. ובהוספות לתו"א ר"פ ויחי.
 (20) עה"פ עקב ח, ג. וראה לקו"ת צו יג, סע"ב ואילך. ועוד.

(11) ראה סה"מ עטר"ת ע' תסד. תרפ"ט
 215. וש"ג.
 (12) בהעלותך יב, ג.
 (13) תהלים סג, ג.
 (14) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ צב, ב.
 סה"מ תרפ"ט ע' 122. וש"ג. כש"ט (הוצאת קה"ת תשנ"ט) סימן סד. ד"ה מזמור לדוד גו' צמאה לך גו' תשכ"ד (לעיל ח"א ע' קב).
 (15) תו"א בראשית ה, ב. משפטים עו, א.

על הפסוק²¹ לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, שלא על הלחם לבדו, מצד עצמות הלחם, יחי' האדם, אלא על כל מוצא פי הוי' שמלובש ממש בהלחם, דהיינו מאמר תדשא הארץ דשא²². אך צריך להבין²³ דהלא גם באדם מלובש דבר הוי' ממאמר נעשה אדם²⁴, וא"כ למה יקבל חיות מהלחם שמלובש בו מאמר תדשא כו', אך הענין הוא, דבחינת דצ"ח שרשן הוא מבחינת עולם התהו שקדם לבחינת עולם התיקון כו', אלא שנשתלשלו בריבוי המדרגות וע"י שבירת הכלים עד שירדו למטה מטה ונתהווה מהם דברים גשמיים. והאדם שרשו מעולם התיקון. ולכן אפילו בנ"י שהם המוכחר שבמין המדבר, מקבלים חיותם ממוצא פי הוי' שבהלחם, וכמ"ש כי לא גוי' יחי' האדם, אתם קרויים אדם ואין העכו"ם קרויים אדם²⁵, כי מוצא פי הוי' שבמין החי, ועאכו"כ במין הצומח, הוא למעלה יותר ממוצא פי הוי' שבהאדם, ויותר מזה הוא במוצא פי הוי' שבהאדמה, שלכן הכל הי' מן העפר²⁶, דכל הגבוה ביותר נופל למטה יותר²⁷, וכהמשל מהאבן שבראש החומה הנופל למטה יותר. וזהו"ע דר"ב ניצוצות שנפלו במצרים, וכמ"ש²⁸ וגם ערב ר"ב עלה אתם, דקאי על הר"ב ניצוצות שנתבררו בגלות מצרים²⁹, שזהו מספר הכי גדול מהרפ"ח ניצוצות שנפלו בשבה"כ, והם גם היו ניצוצות הכי גדולים³⁰, וכולם נתבררו בקושי השעבוד שבגלות מצרים, ולכן נאמר לגבי מצרים לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד³¹, כיון שכבר נתבררו כל הניצוצות שבארץ מצרים³², ואח"כ נשארו רק פ"ו ניצוצות, בגימטריא אלקים²⁹, שמבררים בנ"י בשאר הגלויות, עד לגלות זה האחרון (ומה שצריך לזה זמן רב יותר, אף שהן רק פ"ו ניצוצות, הוא מכיון שנתפזרו ונתפררו לפיורורים קטנים ביותר וביותר³⁰).

ג) וזהו עבדים היינו לפרעה במצרים, שתכלית ירידת אבותינו למצרים היא לברר הניצוצין דתהו שנפלו למצרים בשבה"כ, שהם

21) עקב שם.	28) בא יב, לח.
22) בראשית א, יא.	29) כנפי יונה ח"ג סנ"ו. הובא במגלה
23) בכ"ז — ראה לקו"ת צו שם.	עמוקות אופן נח. תר"א בא ס, ג. מאמרי
24) בראשית שם, כו.	אדה"ז: תקס"ה ח"א ס"ע רט ואילך; על
25) ראה יבמות סא, רע"א.	פרשיות התורה ח"ב ע' תתפה.
26) קהלת ג, כ.	30) ראה תר"א וישב כז, ד.
27) ראה בארוכה שערי אורה שער	31) שופטים יז, טז.
הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ב ואילך.	32) ראה ספר הליקוטים להאר"ז ל ר"פ
פ"ב ואילך.	תצא.

ניצוצים נעלים ביותר, וזהו"ע עבדים היינו לפרעה, שזהו מצד שורש ניצוצי הקדושה בבחי' פרעה דבי' איתפריעו כל נהורין³³. וזהו גם המענה על השאלה איך נעשה צוותא וחיבור ע"י עדות וחוקים ומשפטים המלוכשים בענינים גשמיים דוקא, שזהו מצד גודל מעלת ניצוצי הקדושה שנתלכשו בדברים הגשמיים דוקא. וזהו גם הדיוק דעדות וחוקים, שמורה על מעמד ומצב שאלקות הוא בהעלם והסתר, וצריך יגיעה והשתדלות כו', עד למשפטים, שהם מצוות שע"פ השכל, גם שכל של נה"ב, שקשה ביותר לבררו, כמבואר בתניא³⁴, וכידוע³⁵ שכללות העבודה בזמן הזה אינה אלא בבירור ז' המדות דנה"ב, משא"כ הג' מוחין (שכל) דנה"ב אי אפשר לברר עכשיו, ובירור זה יהי' לעתיד לבוא. ומצד הקושי והיגיעה שבעבודה דעדות חוקים ומשפטים, הנה דוקא על ידם נעשה הענין דצוותא וחיבור, אשר צוה הוי' אלקינו אתכם.

ד) **והנה** כשם שויוציאנו הוי' אלקינו משם גו', כמו כן כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות³⁶, כימי לשון רבים, כיון שכל המשך הזמן מט"ו בניסן עד לגאולה העתידה הו"ע יציאת מצרים³⁷, אלא שהענין דיציאת מצרים כפשוטו הי' ע"י העבודה בחומר ובלבנים כפשוטם³⁸, משא"כ בגאולה העתידה שתהי' ע"י העבודה בחומר דא ק"ו, ובלבנים דא ליבון הלכתא³⁹, וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה⁴⁰, מעשה הצדקה ששקולה כנגד כל המצוות⁴¹, והוא עיקר העבודה בזמן הזה, כמ"ש באגה"ק⁴², ועי"ז מקימים את סוכת דוד הנופלת, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(37) ראה ד"ה כימי צאתך תש"ח רפי"ב (סה"מ תש"ח ע' 164). ובכ"מ.
 (38) שמות א, יד.
 (39) זח"ג קנג, א (ברע"מ). הובא ונתבאר בתו"א, תו"ח ואוה"ת ר"פ שמות.
 (40) קידושין מ, ב. וש"נ.
 (41) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א. תניא פל"ז (מח, ב).
 (42) סימן ט.

(33) זח"א רי, א.
 (34) ראה תניא ספ"ח. סה"מ אעת"ר ע' קסה. ד"ה בראשית ברא תש"כ (סה"מ תש"כ ע' 25).
 (35) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' ד ואילך. סה"מ שבהערה הקודמת.
 (36) מיכה ז, טו.